

Astrid Brennhagen

Ronja Røverdatter

Utdrag Ordforklaringer Kommentarer Oppgaver

Ungdomsskole og grunnskole for voksne

KOPIERINGSORIGINALER

Arbeid med ord læremidler A/S

P.b. 7085, Vestheiene, 4674 Kristiansand Tlf.: 38 03 30 02 Faks: 38 03 37 75
E-post: sven@arbeidmedord.no Internett: www.arbeidmedord.no

Forord

I norskfaget i grunnskole for voksne har jeg lagt opp romanen Ronja røverdatter. Klassen låner klassesett av boka, men ikke alle orker å lese en hel bok. Dette heftet er ment som en hjelp for elevene når de leser boka. Heftet inneholder utdrag fra boka og ordforklaringer. Utdragene er forsøkt knyttet sammen med kommentarer.

Til utdragene er det laget oppgaver som finnes bakerst i heftet. Oppgavene kan kopieres til elevene i passende porsjoner etter hvert som de leser.

Innhold

Utdrag fra boka:

Kapittel 1	side 3
Kapittel 2	side 5
Kapittel 5, 6 og 7	side 7
Kapittel 9	side 8
Kapittel 10–11	side 11
Kapittel 12–14	side 14
Kapittel 15–16	side 16
Kapittel 17–18	side 19

Oppgaver til utdragene:

Kapittel 1	side 22
Kapittel 2	side 24
Kapittel 5, 6 og 7	side 27
Kapittel 9	side 30
Kapittel 10–11	side 33
Kapittel 12–14	side 36
Kapittel 15–16	side 39
Kapittel 17–18	side 43

Ronja røverdatter

På samme måte som en moderne pappa er røverhøvdingen Mattis med når Ronja blir født, og han viser stolt fram det nyfødte barnet sitt.

Kapittel 1

s. 8: ....., og inn stormet¹ Mattis, rent fra vettet² av glede. Med høye jubelhopp³ fór⁴ han salen rundt og skrek som en villmann.

”Jeg har fått et barn! Hører dere, jeg har fått et barn.”

”Hva slags ble det da,” spurte Skalle-Per borte fra kroken.⁵

”En røverdatter, jubel og fryd⁶,” skrek Mattis. ”En røverdatter, her kommer hun!”

Og over den høye terskelen⁷ kom Lovis med barnet på armen. Da ble det brått stille blant røverne.

”Nå tror jeg dere fikk, så ølet kom i vrangstrupen⁸,” sa Mattis. Han tok veslejenten fra Lovis og bar henne rundt blant røverne.

”Her! Bare se! Det vakreste barn som noen gang er blitt født i en røverborg⁹!”

*Ronja og Mattis har et sterkt og godt forhold. Faren er lykkelig over å ha fått en datter. Han sier også til røverne at datteren er den neste røverhøvdingen. Det er et sjokk for røverne når Mattis sier at **ei jente** skal bli røverhøvding: ”– Nå tror jeg dere fikk, så ølet kom i vrangstrupen.”*

Ronja er datteren av Lovis og røverhøvdingen Mattis. I Mattisborgen bor Ronja, Lovis og Mattis sammen med tolv røvere.

Når Ronja blir født, er det voldsomt uvær, og lynet slår ned i Mattisborgen så borgen blir delt i to med en dyp kløft imellom. Mattis blir veldig sint når han ser at muren var ødelagt og borgen delt i to, men han orker ikke å være sint lenge og prøver å finne grunner til trøst:

s. 13: ”Nåja, vi får ikke mange irrganger og kjellerhuler og rot å holde greie på. Nå trenger ingen lenger å gå seg vill¹⁰ i Mattisborgen. Dere husker vel da Skalle-Per gikk seg bort og ikke kom til rette på fire dager.”

s. 13: ”Hele borgen har vi jo ikke bruk for likevel,” sa Mattis. ”Og vi kan jo bo i salene¹¹ og kammersene¹² og tårnrommene våre, som vi alltid har gjort. Det eneste

¹ å storme = eg. å blåse veldig mye, her: å løpe

² rent fra vettet = helt gal, helt uten vett

³ jubel = glede

⁴ fór = her: løp (å fare)

⁵ en krok = et hjørne

⁶ fryd = glede

⁷ terskel, dørterskel = dørstokk, i bunnen av en dørkarm

⁸ vrangstrupen = når du svelger feil, får du det i vrangstrupen

⁹ en borg = et slott, en festning

¹⁰ å gå seg vill = å gå seg bort, å miste veien

¹¹ en sal = et stort rom

¹² et kammers = et lite rom

som ergrer¹³ meg er at vi har mistet dass¹⁴-kammeret. Ja, jammer og død, nå ligger det på den andre siden av juvet¹⁵, og stakkars den som ikke kan holde seg til vi får i stand et nytt.”

Men det var snart gjort, og livet i Mattisborgen gikk videre, akkurat som før. Bare med den forskjell at nå var her et barn. Et lite barn som litt etter litt fikk både Mattis og røverne hans til å bli mer eller mindre skrullete¹⁶, syntes Lovis. Nå skadet det jo ikke om de ble litt mykere med nevene¹⁷ og litt varligere¹⁸ i det hele, men det fikk være måte på med alt. Og sannelig var det underlig¹⁹ å se tolv røvere og en røverhøvding sitte der som sauer og se på og juble²⁰ som om det reneste under²¹ var skjedd, bare fordi en liten unge akkurat hadde lært å krabbe²² steinsalen rundt. Riktignok fór Ronja svært fort av gårde, for hun hadde et knep med å sparke fra med venstrebeinet, og det syntes røverne var rent enestående²³. Men likevel lærer de fleste barn å krabbe, sa Lovis. Uten høye jubelrop og uten at far deres for den saks skyld trengte å glemme alt annet og rett ut forsømmer²⁴ arbeidet sitt.

Borkarøverne er erkefienden og konkurrenten.

s. 15: Borka, det var erkefienden. Slik faren og farfaren til Borka hadde vært erkefienden²⁵ til faren og farfaren til Mattis, ja, langt lenger enn noen kunne huske, hadde Borkaætten og Mattisætten vært i tattene²⁶ på hverandre. Røvere hadde de vært til alle tider og en skrekk for hederlige²⁷ folk som måtte fram med hester og vogner og varer i de dype skogene der røverne holdt til.

”Gud hjelpe den som skal gjennom Røverpasset,” pleide folk å si, og da mente de det trange bergskaret²⁸ mellom Borkaskogen og Mattisskogen. Der lå alltid røverne på lur²⁹, og om det var Borkarøvere eller Mattisrøvere, kunne være det samme, det gjorde ingen forskjell for den som ble røvet. Men for Mattis og Borka var

---

¹³ å ergre = å irritere

¹⁴ dass = do

¹⁵ et juv = en dyp kløft (trang, bratt fordypning i terrenget)

¹⁶ skrullete = gal

¹⁷ en neve = ei hånd

¹⁸ varlig = forsiktig

¹⁹ underlig = rart

²⁰ å juble = å synge/rope av glede

²¹ et under = en overnaturlig hendelse

²² å krabbe = å gå på alle fire

²³ enestående = uvanlig

²⁴ å forsømme arbeidet sitt = å ikke gjøre arbeidet sitt

²⁵ erkefiende = veldig stor fiende (erke-... brukes forsterkende)

²⁶ å være i tattene på hverandre = å være uvenner, å krangle

²⁷ hederlig = ærlig

²⁸ et bergskar = kløft i fjellet

²⁹ å ligge på lur = å gjemme seg

8) Ronja skal ut i skogen alene. Hva sier Mattis at Ronja skal passe seg for?

.....
.....
.....
.....

9) Hva svarer Mattis når Ronja spør hva hun skal gjøre hvis hun går seg vill i skogen?

.....

10) Hva svarer Mattis når Ronja spør hva hun skal gjøre hvis hun faller i elva?

.....

11) Hva svarer Mattis når Ronja spør hva hun skal gjøre hvis hun faller i Helvetesgapet?

.....

3) Hva er den todelte borgen et symbol for?

.....
.....

4) Hvem bruker Mattis disse skjellsordene på: Erkemikler, drittstøvler, lausbikkjer:

.....

5) Hvorfor vil Mattis kaste ut Borkarøverne?

.....
.....

Finn synonymer:

trene = ... falle = ...

rask = ... gå seg vill = ...

Ronja gjorde ikke noe annet enn å passe seg for det som var farlig og ..... seg på

ikke å være redd. Hun gikk ned til elva for å passe seg for ikke å ..... ut i elva.

Hun ble som et friskt, lite dyr, ... og sterk og ikke redd for noe. Hun var ikke redd

for å ..... i skogen.

Hva er det motsatte?

trygt - ..... modig - .....

åpne - ..... vanskelig - .....

forlengs - ..... uheldig - .....

svak - ..... slutte - .....

Astrid Lindgren: Ronja røverdatter. Utdrag, ordforklaringer, kommentarer og oppgaver. Kopieringsoriginaler.

Hun passet seg ikke for det som var **trygt**, hun passet seg for det som var .....

Hun var ikke **redd**, hun var .....

Hun måtte ikke **åpne** øynene, hun måtte ..... øynene.

Det var ikke **lett**, det var .....

Ronja var ikke **svak**, hun var .....

Hun tenkte ikke å **slutte** med å passe seg for Helvetesgapet, hun skulle ..... med

å passe seg for Helevetesgapet.

Skriv verbene i presens:

Hun (grep) ..... fatt i et brød og (holdt) ..... det opp, hun
(trakk) ..... inn duften, og tårene (kom)
..... i øynene på henne. Hun (brøt) .....
store biter av brødet og (stappet) ..... i munnen. Hun (ville)
..... gi til Birk også, men han (sto) ..... der dystet, og
uten ett ord, uten å ta imot noe brød (forsvant) ..... han inn i
hulen.

(forsvinner, griper, holder, vil, bryter, kommer, trekker, står, stapper)

Sett inn det ordet som passer

- 1) Far til Birk heter _____
- 2) Røde, søte bær som vokser på bakken: _____
- 3) Stort dyr i skogen: _____
- 4) Gammelt ord for sekk: _____
- 5) Samme som pen _____
- 6) Blomsterplanter _____
- 7) Ridedyr _____
- 8) De fikk fem store _____ brød.
- 9) Ronja ville ikke dø, hun ville _____
- 10) Vesle-Klippen bad Ronja komme _____
- 11) Stor skogsfugl: _____

RONJA OG BIRK BOR I _____

Bytt ut de uthevede ordene med synonymer